

SELETUSKIRI

maeluministri määruse “Maaeluministri 29. juuli 2015. a määruse nr 76 “Põllu- ja metsamajanduse taristu arendamise ja hoiu investeeringutoetus” muutmise” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 67 lõike 2 alusel.

Maaeluministri 29. juuli 2015. a määruse nr 76 “Põllu- ja metsamajanduse taristu arendamise ja hoiu investeeringutoetus” (edaspidi *määrus*) muutmise määrusega (edaspidi *eelnõu*) tehakse kehtivasse määrusesse muudatused, mis on peamiselt seotud elektroonsele taotlemisele üleminekuga, aga ka mõningate ebatäpsuste parandamiseks. Muudatuste kohaselt on edaspidi võimalik toetuse taotlemiseks avaldust esitada vaid Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) kodulehel avatava e-teenuse keskkonna kaudu. Lisaks korrigeeritakse hindamiskriteeriume, mis aitaksid täpsemini välja selgitada meetme eesmärkidele vastavad parimad taotlused. Ülejäänud muudatused on oma olemuselt täpsustavad ja selgitavad.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi maaelu arengu osakonna maaparanduse ja maakasutuse büroo peaspetsialist Reena Osolin (625 6287, reena.osolin@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Jaana Lepik (625 6202, jaana.lepik@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 35 punktist.

Eelnõu punktiga 1 täiendatakse määruse § 2 lõiget 4 punktiga 4, sätestades vähese tähtsusega abi määramise alused metsakuivenduse ning selle toimimiseks vajalike rajatiste ehitamise, rekonstrueerimise ja uuendamise ning metsamaale juurdepääsutee ehitamise ja rekonstrueerimise kõrvaltegevuste (nagu ettevalmistav töö, omanikujärelevalve ja investeeringuobjekti tähistamine) kohta. Põhitegevustega kaasnevad kõrvaltegevused aitavad kaasa metsamajandusliku potentsiaali suurendamisele ning seetõttu kohaldub ka nimetatud kõrvaltegevuste toetamisele vähese tähtsusega abi reeglistik. Vähese tähtsuse abi suurus on vajalik välja arvutada iga ettevõtjast liikme kohta. Põhitegevusega kaasnevate tegevuste (nagu omanikujärelevalve, ettevalmistav töö ja investeeringuobjekti tähistamine) puhul määratakse vähese tähtsusega abi suurus proportsionaalselt ettevõtjast liikme metsamaal paikneva reguleeriva võrgu suurusele, sest reguleeriv võrk on üks olulisemaid kuivenduse rajatisi, mille piires ja kaudu toimub vahetult metsamajandusliku potentsiaali suurendamine.

Eelnõu punktis 2 parandatakse viide õigusselguse huvides. Muudatuse kohaselt tuleb mitme erinevate investeeringuobjektide (nagu reguleeriv võrk, keskkonnakaitserajatis, eesvool, ettevalmistav töö, omanikujärelevalve, investeeringuobjekti tähistamine) korral lõike 4 kohaselt arvatud vähese tähtsusega abi suurused liita ja tulemuseks saadakse kogu vähese tähtsusega abi summa ettevõtjast liikme kohta, mis kantakse vähese abi registrisse.

Eelnõu punktis 3 täpsustatakse määruse paragrahvi 3 punktis 1 sätestatud põllumajandustootja mõistet meetme eesmärgist lähtuvalt. Muudatuse kohaselt loetakse põllumajandustootjaks äriseadustiku § 1 tähenduses ettevõtjat, kes on tegelenud omatoodetud põllumajandustootte või nende töötlemisel saadud toodete müügiga taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahel majandusaastal. Kuna mulla liigniiskus piirab põllumajandussaaduste tootmist, siis võib mitmel tegevusalal tegutseval ettevõtjal ainuüksi tootmismaa seisukorrast lähtuvatel põhjustel olla raskusi seni kehtinud üle 50%-lise põllumajandusliku müügitulu nõude täitmisega. Seetõttu on mõistlik edaspidi „Eesti maaelu arengukavas 2014-2020“ tegevuse liigi 4.3 „Põllu- ja metsamajanduse taristu arendamine ja hoid“ puhul lähtuda laiemast põllumajandustootja mõistest, mis ei sätesta konkreetset lävendit omatoodetud põllumajandustoodete ja nende töötlemisel saadud toodete müügile. Samuti peab ettevõtja olema tegutsenud vahetult enne taotluse esitamisele vähemalt kaks majandusaastat. Taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta on majandusaasta, mis on vahetult lõppenud enne taotluse esitamist. Äriühingust taotleja taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta aruanded peavad olema taotluse esitamise hetkeks äriregistrist kättesaadavad. Kui äriühingust taotleja, kes on tegutsenud enne taotluse esitamist vähemalt kolm majandusaastat, taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta lõppes taotluse esitamise aastal (taotleja majandusaasta ei ühti kalendriaastaga) ja selle kohta ei ole majandusaasta aruanne äriregistrile esitatud ja nimetatud aruande äriregistrile esitamise tähtaeg ei ole taotluse esitamise hetkeks möödunud, võetakse aluseks taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta aruanded, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on möödunud. Vähem kui kolm majandusaastat tegutsenud taotleja puhul ei saa antud erandit rakendada, kuna tal ongi tulenevalt oma lühikesest tegutsemise ajast ainult kaks majandusaastat, mis on vahetult lõppenud enne taotluse esitamist. Äriühingust taotleja, kes on tegutsenud enne taotluse esitamist vähem kui kolm majandusaastat, taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta aruanded peavad olema taotluse esitamise hetkeks äriregistrist kättesaadavad. See nõue kehtib antud taotleja puhul ka siis, kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta aruande äriregistrile esitamise tähtaeg ei ole taotluse esitamise hetkeks veel möödunud. Antud juhul peab ettevõtja, kes soovib toetust taotleda, esitama oma taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta aruande äriregistrile ettenähtud ajast varem, kuna vastasel korral ei ole PRIA võimalik kontrollida taotleja nõuetele vastavust taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta alusel. Minimaalse tegutsemise aja nõuet on vaja selleks, et oleks tagatud taotleja jõudmine ettevõtluse elutsükli staadiumisse, mil ettevõtte vajab ellujäämiseks kõige rohkem investeeringutoetust. Uuringutest tuleneb, et ettevõtja kitsaskohad saabuvad mitte ettevõtluse esimesel tegutsemise aastal, vaid alles teisel ja kolmandal tegutsemise aastal. Selle nõude eesmärgiks on toetada potentsiaalselt jätkusuutlikke ettevõtjaid, kelle majandustegevus sõltub esmajoones maatulundusmaast.

Eelnõu punktide 4 ja 7 kohaselt täiendatakse kehtiva määruse paragrahvi 3 lõikega 2 ja paragrahvi 4 lõigetega 1¹ ja 1². Paragrahvi 3 lõikes 2 kehtestatakse erisus, et toetust saab taotleda ka selline ettevõtja, kes ei ole küll tegutsenud vahetult enne taotluse esitamise aastale eelnenud vähemalt kahte majandusaastat, kuid kes on üle võtnud füüsilisest isikust ettevõtjale (edaspidi *FIE*) kuulunud paragrahvis 3 punktides 1 ja 2 sätestatud nõuetele vastava ettevõtte. Nimetatud säte kohaldub nii põllumajandustootja kui ka erametsaomanikust ettevõtja kohta. See tähendab, et toetust võib taotleda ettevõtja, kes ise ei ole tegelenud põllumajandustootmisega, kuid kes on üle võtnud füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte, milles on tegeletud põllumajandustootmisega või erametsaomanikust ettevõtja, kes on ülevõtnud füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte, mille osaks on metsamaa. Meetme eesmärgist lähtuvalt on oluline, et ettevõtjad saaksid maatulundusmaad sihtotstarbelist kasutada ja seal paiknevad

maaparandussüsteemid oleksid töökorras ning vastaksid meetme eesmärkidele ja toetuse saamiseks esitatavatele nõuetele.

Paragrahvi 4 lõikes 1¹ sätestatud juhul vaadeldakse taotleja majandusaasta vastavust eelnõus sätestatud tingimustele järgmiselt:

- kui taotlejal ei ole olnud kohustust majandusaasta aruannet äriregistrile esitada, siis vaadeldakse eelnõus sätestatud toetuse saajale seatud nõuete täitmist selle FIE andmete alusel, kelle ettevõtte üle võeti;
- kui taotlejal on äriregistrile esitatud üks majandusaasta aruanne ja teise majandusaasta aruande esitamise tähtaeg ei ole saabunud, siis vaadeldakse taotleja taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta nõuete täitmist taotleja majandusaasta aruande alusel ja vahetult eelnenud teise majandusaasta nõuete täitmist selle FIE andmete alusel, kelle ettevõtte üle võeti. Erinevaid, ühel kalendriaastal lõppevaid, majandusaastaid omavahel ei summeerita.

Paragrahvi 4 lõikes 1² kehtestatud ettevõtte üleandmise erisust võib eelkõige kasutada tingimusel, kui FIE ettevõtte, milles ta tegeles põllumajandusliku tootmisega, on täielikult üle võetud ja FIE lõpetab oma tegevuse põllumajandustootmise tegevusalal. Sama ka erametsaomanikust ettevõtjaga puhul - ehk annab üle kogu ettevõtte, mille osaks on metsamaa ja lõpetab metsamajandamise alal tegevuse. Ettevõtte ülevõtmisel annab üleandja üle kõik ettevõttesse kuuluvad põllumajandusliku tootmisega ja metsamaa puhul metsamajandamisega või ettevõtte muu tegevusvaldkonnaga seotud asjad, õigused ja kohustused ning lõpetab FIE-na tegutsemise üleantud ettevõtte kaudu.

Praktikas tegutsevad FIE-d mitmel tegevusalal vaid ühe äriregistrisse kantud ettevõtte kaudu. Sellisel juhul ei ole kohane nõuda kogu ettevõtte üleandmist ja FIE tegevuse lõpetamist kõikidel majandustegevuse aladel. Toetuse andmise seisukohalt on oluline, et isik lõpetaks põllumajandustootmise ja annaks üle kogu sellega seotud vara (kas kogu ettevõtte või ettevõtte osa) või metsamaaga seotud majandustegevuse. Eelkõige tuleks ettevõtte üle anda ühe äriregistrikoodi mõistes (FIE puhul siis ka ühe ärinime mõistes). Ühel füüsilisest isikust ettevõtjal võib olla mitu ettevõtet, kusjuures kõik ettevõtted kantakse äriregistrisse eraldi ning igale ettevõttele antakse erinev äriregistrikood (ÄS § 75 lõige 1). Kuna määruse § 3 lõikega 2 seatud erisuse puhul kantakse nõ omandatud ettevõtte majandusalased näitajad toetuse taotlust esitavale ettevõtjale, toob see kaasa ettevõtte üleandjale kaasa osalised piirangud edasisele toetuse taotlemisele. See tähendab, et üleandja ei saa edaspidiselt toetust taotledes tugineda üleantud ettevõtte majandustegevuse andmetele. Lähtutakse üleandja esialgselt tahteavaldusest põllumajandustootmine või ettevõtte, mille osa on metsamaa, lõpetada ja see üle anda koos toetuse taotlejaks kvalifitseerumise aluste loovutamise ülevõtja kasuks. Samas soovitakse sättega vältida ka ettevõtete jagamist toetuse saamise või suurema toetussumma saamise eesmärgil. Kui üleandja asutab mingi aja pärast uue ettevõtte, mis tegeleb põllumajandustegevusega või mille osa on erametsamaa, siis tema tegutsemise aja arvestamine toetuse taotlejaks kvalifitseerumise mõttes algab üleandmise hetkest. Seega saab ta uue ettevõtte asutamisel toetust taotlema tulla, kui uus ettevõtte on tegutsenud eelmise ettevõtte üleandmise hetkest kaks majandusaastat. Tingimus tuleb investeringutoetuse saamise üldreeglit, et toetust võivad taotleda vähemalt 2 majandusaastat tegutsenud põllumajandustootjad, erametsaomanikust ettevõtjad ja tulunduslikud metsaühised.

Küll aga võib üleandja, omandades ise juba kaks aastat tegutsenud ettevõtte, kasutada § 3 lõikes 2 sätestatud võimalust. Juhul kui FIE-l oli äriregistris registreeritud enam kui üks põllumajandusettevõtte või mitu ettevõtet, mille osadeks on metsamaa ei ole põhimõtteliselt piiratud isiku võimalus tegevusega jätkata ja ka taotleda toetust.

Seatud tingimuse eesmärk on vältida ühe ettevõtte baasil kunstlikult mitme toetuskõlbliku ettevõtja loomist, mis tooks kaasa toetuse topeltmaksmise riski. Sellise tegevuse lubamine oleks ilmses vastuolus EL finantshuvide ja maaelu arengu toetuse eesmärkidega.

Eelnõu punktis 5 tehtava muudatusega täpsustatakse selguse huvides § 4 lõike 1 punkti 2. Muudatuse kohaselt on oluline, et taotleja on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tagasimaksed tasunud ettenähtud summas.

Eelnõu punktides 6 tehtavad muudatused on seotud majandusaasta pikkuse ja majandusaasta aruande esitamise nõudega. Ettevõtjast taotleja peab olema enne taotluse esitamist tegutsenud vähemalt kaks majandusaastat, millest taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta oli vähemalt 12 kuu pikkune. Äriühingu korral peavad taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta aruanded olema taotluse esitamise hetkeks äriregistrist kättesaadavad. Meetme taotlusvoorud on eeldatavasti kavandatud sügisesse ning valdaval osal ettevõtjatest on selleks ajaks majandusaasta aruande esitamise kohustus saanud. Nende ettevõtjate puhul, kelle aruande esitamise tähtaeg taotluse esitamise ajaks ei ole saanud, võetakse aluseks see taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta aruanne, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on möödunud ehk viimane äriregistrile esitatud majandusaasta aruanne. FIE-de korral vaadatakse antud nõude vastavust tuludeklaratsiooni vormilt E. Vastavate aruannete alusel hindab PRIA toetuse taotleja vastavust toetuse saamiseks esitatud nõuetele.

Eelnõu punktis 8 olev muudatus tehakse selguse huvides. Paragrahvi 4 lõike 6 sõnastus viiakse vastavusse „Eesti maaelu arengukava 2014-2020“ meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ alaliikide 4.1 ja 4.2 rakendusaktide vastava sättega. Põllu- ja metsamajanduse taristu arendamise ja hoiu investeeringutoetuse puhul kohalduvad vähese tähtsusega abi nõuded, mistõttu ergutava mõju reegleid abikõlblikkuse juures sätestada ei ole vaja. Muudatuse järgselt kehtib taotlejale nõue, mille kohaselt ei või taotleja kavandatava investeeringu tegemist alustada varem ja investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval, välja arvatud ettevalmistav töö, mille puhul ei või töö tegemist tõendavad dokumendid olla väljastatud varem kui 2014. aasta 1. jaanuaril.

Eelnõu punktis 9 sätestatud muudatus on vajalik mõiste vastavusse viimiseks põllumajandusministri 13.03.2009 määruses nr 35 „Maaparandussüsteemi ehitamise tehnilised nõuded“ sätestatud mõistega. Määruses kasutatakse nüüd mahasõidukoha mõistet.

Eelnõu punktis 10 jäetakse välja toetuse taotleja kohustus tagada uuendustööde päeviku täitmine. Toetuse andmise kohaselt on oluline, et toetuse saaja täidab uuendustööde päevikut ja mitte taotleja. Uuendustööde päeviku täitmise kohustus sätestatakse toetuse saajale paragrahvis 19.

Eelnõu punkti 11 muudatusega viiakse mõisted vastavusse maaparandussüsteemide registris kasutatavate mõistetega, maaparandusehitise korral on kasutusel maaparandussüsteemi koodi ja ehitise koodi mõisted. Juurdepääsuteede korral kasutatakse ehitise registrikoodi, kui juurdepääsuteede ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks on väljastatud ehitusluba.

Eelnõu punkti 12 muudatusega viiakse mõiste vastavusse Vabariigi Valitsuse 26.06.2014. a määruses nr 104 „Maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registri põhimääruse“ sätestatud

mõistega, sest maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate korral kasutatakse majandustegevuse registreeringu koodi.

Eelnõu punktiga 13 tehtava muudatusega täiendatakse määruse § 11 lõikega 6¹ parema arusaadavuse eesmärgil. Kuna erinevate tegevuste puhul on toetuse maksimaalsuurused erinevad, siis on taotlejatel ebaselgeks jäänud, kui palju nad kokku võivad toetust taotleda ühel kalendriaastal ja kogu programmiperioodil. Nimetatud täpsustus on oluline vaid selguse huvides ja ei muuda varasemalt kehtinud toetuse maksimaalsuuruseid. Toetuse maksimaalne suurus ühe taotleja kohta kõikide tegevuste puhul on kokku 290 000 eurot kalendriaastas ja 580 000 eurot programmiperioodil. Tegevuste all mõeldakse paragrahvi 5 lõikes 1 nimetatud tegevusi, mille osaks on ka paragrahvis 5 lõikes 4 toodud tegevused.

Eelnõu punktiga 14 parandatakse õigusselguse eesmärgil määruse § 11 lõiget 7. Ettevõtjast taotleja või kui taotleja on mittetulundusühing või tulundusühistu, siis taotleja ettevõtjast liikme vähese tähtsusega abina saadav abisumma ei või ületada kokku 200 000 eurot jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul. Taotleja peab kontrollima enda vähese tähtsusega abi andmeid. Taotleja esitab PRIA-le kokkuvõtte enda ettevõtjatest liikmetest või metsaühistu ettevõtjatest liikmetest, kui on vähese tähtsuse abi saajaid ning PRIA kontrollib, et vähese tähtsusega abi piirmäär poleks ületatud ja kannab vähese tähtsusega abi andmisel vastavad andmed riigiabi registrisse.

Eelnõu punktides 15, 16, 18, 19, 20, 27, 29, ja 30 olevad muudatused tulenevad asjaolust, et toetuse taotluste vastuvõtmine hakkab toimuma edaspidi PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. See tähendab, et edaspidi toimub toetuse taotlemine vaid veebikeskkonna kaudu. Taotlusi ei võeta edaspidi vastu, kui need on esitatud e-maili teel või paberil (piirkondlikus büroos). Toetuse saamiseks esitab taotleja edaspidi PRIA e-teenuse keskkonna kaudu selleks ettenähtud tähtajal PRIA-le avalduse ning selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid. Avaldus peab sisaldama teavet, mille alusel saab kindlaks teha eelnõu tingimuste täitmise ja koguda vajalikke statistilisi andmeid, mida saab hiljem kasutada toetusega saavutatavate mõjude kindlakstegemiseks. PRIA e-teenuse keskkonda saab lisada toetuse taotlemisega seotud vajalikke dokumente, näiteks määruse lisad 1-3 jms. Vajadusel on PRIA-l tulenevalt komisjoni rakendusmäärusest (EL) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68) ja haldusmenetluse seadusest õigus asja lahendamiseks oluliste asjaolude kindlaks tegemiseks täiendavaid tõendeid koguda. Avalduses esitatud andmed peavad olema täielikud ja õiged. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 4 punkti 3 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui taotluses on esitatud valeandmeid või kui taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil. Kuigi toetuse taotlemine hakkab toimuma PRIA e-teenuse keskkonna kaudu, jääb siiski eraldi dokumendina alles üleandmist-vastuvõtmist tõendava akti soovituslik vorm, mille koostab PRIA ja avaldab oma veebilehel.

Eelnõu punktis 17 tehtav muudatus on seotud punktis 3 tehtava muudatusega. Muudatuse kohaselt loetakse põllumajandustootjaks ettevõtjat äriseadustiku § 1 tähenduses, kes on müüinud omatoodetud põllumajandustooteid või nende töötlemisel saadud tooteid taotlemise aastale vahetult eelnenud kahel aastal. Seega taotleja ei pea enam esitama muu müügitulu summat, et täita üle 50%-lise põllumajandusliku müügitulu nõuet.

Eelnõu punktis 21 tehtav muudatus määruse § 14 punktis 9 tuleneb asjaolust, et Põllumajandusamet ei väljasta ega kooskõlasta plaane. Projekteerija koostab plaanid, mis esitatakse PRIA-le.

Eelnõu punktis 22 sätestatud muudatus, millega täiendatakse § 14 punktidega 20 ja 21, on tehtud parema selguse huvides. Muudatuse kohaselt tuleb toetuse taotlemisel esitada ära kiri ehitusprojekti seletuskirjast, milles on toodud vajalikud rajatised ja seadmed ning reguleeriva võrgu pind ning ülevaade ehitatavast või rekonstrueeritavast maaparandussüsteemist, mis annab tervikliku pildi kavandatavatest töödest. Samuti on sätestatud nõue, et taotleja peab esitama ära kirja FIE ülevõtmise dokumendist juhul, kui ta on võtnud üle taotlemisele vahetult eelnenud kahe aasta jooksul FIE ettevõtte.

Eelnõu punkti 23 kohaselt loetakse parimaks taotluseks võrdsete hindepunktide ja võrdse toetuse summa korral taotlust, mille omafinantseeringu summa on suurem. Hetkel kehtiva sõnastuse kohaselt väljendus omafinantseering suhtarvuna (määratatakse ehk protsendina), ja see ei pruugi võimaldada parimat taotlust välja selgitada olukordades, kus omafinantseeringumäär on ühesugune erinevatel taotlustel. Samuti tekitab samaaegne absoluutarvu ja suhtarvu kasutamine nii taotluste menetlejal kui ka taotlejatel segadust, mistõttu võetaksegi muudatuse kohaselt kasutusele ühtne lähenemine ja omafinantseering väljendatakse vaid absoluutväärtusena. Muudatuse kohaselt võrdsete hindepunktide summaga taotluste puhul eelistatakse selle taotleja taotlust, milles taotletav toetuse summa on väiksem. Kui ka see näitaja on võrdne, eelistatakse suurema omafinantseeringuga taotlust.

Eelnõu punkti 24 kohaselt teeb taotluse rahuldamise otsuse, taotluse rahuldamata jätmise otsuse või taotluse osalise rahuldamise otsuse 75 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtpäevast. Muudatus tuleneb sellest, et toetuse menetlemine lüheneb seoses PRIA poolt e-teenuse keskkonna kasutuselevõtmisega.

Eelnõu punktides 25 ja 26 toodud muudatustega täpsustatakse toetuse saaja kohustusi. Määruse paragrahvis 3 on sätestatud abikõlblikkuse nõuded, mis on üldjuhul toetuse taotlejale. Tegemist on nõuetega, mille rikkumise korral jäetakse taotlus rahuldamata, toetusraha väljamaksmata või nõutakse juba makstud toetusraha täielikult tagasi. Kohustusteks loetakse toetuse taotlejale või saajale seatud kohustused, mis panustavad otseselt meetme eesmärgi täitmisse ning on tegevuspõhised. Toetuse saaja peab täitma uuendustööde päevikut, milles kajastub uuendustöö kirjeldus, uuendustööde tehtud maht ja uuendustöö tegemise aeg. Lisaks peab toetuse saaja olema maksevõimeline, kuna see on üheks näitajaks taotleja majandusliku seisuhindamisel. Kui toetuse saajal on maksuvõlad, ei ole õigustatud ka talle täiendavate avalike vahendite eraldamine. Samuti on maksevõimelisus üheks usaldusväarsuse näitajaks. Lisaks ei tohi toetuse saaja saada sama kulu kohta toetust muudest vahenditest ning peab oma majandustegevust kavandama pikaajaliselt. Samuti ei tohi tema suhtes olla algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust. Lisaks peab toetuse saaja teavitama PRIA-t taotluses esitatud või toetatava tegevusega seotud andmete muutumisest või tegevuse elluviimist takistavast asjaolust.

Eelnõu punkti 28 muudatusega täpsustatakse paragrahvi 20 lõiget 2 parema arusaadavuse eesmärgil. Muudatuse tingis asjaolu, et omanikujärelevalve on maaparandusseaduse kohaselt nõutav vaid maaparandussüsteemi ehitamise ja rekonstrueerimise korral. Sellest lähtuvalt ei saa maaparandussüsteemi uuendamise korral üleandmist-vastuvõtmist tõendavat akti kooskõlastada omanikujärelevalve tegija.

Eelnõu punktides 31 ja 32 muudatusega täpsustatakse määruse lisa 1 parema arusaadavuse eesmärgil. Mittetulundusühing või tulunduslik metsaühistu võib taotleda toetust ainult juhul, kui kinnisasja või juurdepääsutee omanik mittetulundusühingu või metsaühistu liikmena, kelle omandisse kuuluval kinnisasjal toetatavaid tegevusi tehakse, kinnitab oma nõusolekut toetuse taotlemise ja sellega kaasnevate kohustuste võtmise kohta, sh § 2 toodud abi ja selle nõuetele vastavuse kohta. Nimetatud täpsustus ei muuda varasemalt kehtinud nõudeid § 2 toodud abi kohta, vaid muutub nimetatud andmete esitamise viis PRIA-le. Kui varasemalt tuli taotlejal nimetatud muudatuses toodud andmed esitada avaldusel lisatud dokumendiga, siis edaspidi esitatakse vastav teave avalduses.

Eelnõu punktis 33 kehtestatakse lisa 2 uues sõnastuses. Kuna lisa 2 „Kuivendussüsteemi uuendustööde mahtude kokkuvõttes“ parandati esitatavate andmete ülesehitust, siis selguse huvides kehtestatakse lisa 2 uuesti.

Eelnõu punktis 34 sätestatud muudatusega täpsustatakse lisa 3 toodud toetatava tegevuse andmeid. Muudatus on seotud eelkõige lisa 4 mittetulundusühingute sihtgrupi hindamiskriteeriumite 2.1-2.4 parema rakendamise ja kehtiva määruse kohaselt kogutakse andmeid ehitatava, rekonstrueeritava ja uuendatava eesvoolu pikkuse kohta. Samas puudub ülevaade, kui suur osa eesvooludest on ühiseesvoolud, mis tagavad mitmel kinnisasjal paikneva süsteemi toimimise. Eesvool muutub ühiseesvooluks kohas, kus eesvoolu suubub vähemalt kahel kinnisasjal paiknevast reguleerivast võrgust voolav vesi. Ühiseesvoolul on suur tähtsus eelkõige ühistu tegevusega seonduvalt, sest ühistu asutatakse esmajoones ühiseesvoolu hoiu korraldamiseks.

Eelnõu punktis 35 kehtestatakse lisa 4 uues sõnastuses. Lisa 4 muutmisel lähtuti taotluste esimese taotlusvooru hindamiskriteeriumite rakendamisel saadud kogemustest. Muudatusena jäetakse ettevõtjate sihtgrupis välja investeringu ja müügitulu suhet arvestav hindamiskriteerium. Nimetatud hindamiskriteerium maaparanduse investeringutoetuse kontekstis ei toimi eesmärgipäraselt ega ole tekitanud ettevõtjate vahel eristumist, sest enamik said sama hindepunkti selle hindamiskriteeriumi eest. Lisaks võib nimetatud hindamiskriteeriumiga kaasneda risk, et kui maaparanduse ehitus- ja rekonstrueerimistööd odavnevad, mis on ehituses üsna tavapärane, siis läheb müügitulu ja investeringu suhe paigast ja taotleja saadud hindepunktid võivad muutuda. Kirjeldatud olukord võib halvimal juhul kaasa tuua toetuse tagasinõudmise, sest Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 80 lõike 1 kohaselt tehakse maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine, kui ilmneb asjaolu, mille puhul taotlust ei oleks rahuldatud. See tähendab, et investeringuobjekti odavnemise tõttu võivad tema taotluse hindepunktid muutuda nii, et antud taotlus oleks jäänud hindamistulemuste põhjal koostatud taotluste paremusjärjestuses allapoole eelarve piiri, mistõttu nimetatud taotluse kohta tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. Ülaltoodud asjaolude tõttu jääb see hindamiskriteerium lisast välja.

Samaks on jäänud hindamise põhimõte „esmakordsed toetuse saajad“, kus eelistatakse toetuse saajaid, kes ei ole varem maaparanduse investeringutoetust saanud eelmise arengukava 2007–2013 meetme 1.8 raames või on toetust saanud väikses mahus. Muudatusena täpsustati selle hindamiskriteeriumi toetust saanud summade vahemikke, eesmärgiga taotluste kasusaajate ringi laiendada, et toetus jõuaks suurema sihtgrupini ja tekiks suurem eristumine toetuse taotlejate hulgas.

Samuti on jäänud samaks hindamiskriteerium, kus eelistatakse neid taotlusi, kus omafinantseeringu osa on suurem kui etteantud toetuse abimäärad. Muudatusega täpsustakse hindamiskriteeriumi väärtuste vahemikke selliselt, et omafinantseeringu vahemikud on 5% kaupa endise 10% asemel ja samuti eelistatakse ettevõtjate taotlusi, kelle omafinantseeringu määr on rohkem kui 20%. Kõik need muudatused peaks suurendama huvi nimetatud hindamiskriteeriumi vastu ja tekitama pingereas rohkem eristumist.

Muudatusega tagatakse hindamispõhimõtete eesmärgipärasus ja taotluste hindepunktide suurem varieerumine, et paremusjärjestuses koondusid ettepoole parimad taotlused.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227, 31.07.2014, lk 1–17), komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68), komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.07.2014, lk 69–124), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607), komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), ning komisjoni määrus (EL) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1–75).

4. Määruse mõjud

Määruse muutmisega tagatakse õigusselgus, välistatakse määruse mitmeti mõistetavus. Elektroonsele taotlemisele üleminek lihtsustab toetuse taotlemist ja taotluste menetlemist. Maaparandussüsteemide parema toimimise tulemusena suureneb põllumajanduslikus kasutuses oleva maa mullaviljakus ning seeläbi Eestis toodetava põllumajandustoodangu konkurentsivõime.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega lisakulusid ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Määruse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu. Eelnõu saadeti ka informatsiooniks ka arengukava seirekomisjonile. Rahandusministeerium ja Keskkonnaministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler